

- * Stojan, Mojmir et al. *Škola a zdraví pro 21. století. Dopravní výchova v RVP pro 2. stupeň ZŠ. Část I.: Obecná analýza s příklady implementace*. Brno: MSD, 2008. 121 s.

Barbora Bazalová: Poruchy autistického spektra*

Od knihy, jež nese v podtitulu slova „teorie, výzkum, zahraniční zkušenosti“ jsem čekala právě tu suchou teorii, popis výzkumu a informace o tom, jak pracují s poruchami autistického spektra (dále PAS) v zahraničí. Dostala jsem však mnohem víc. Říká se, že šedá je teorie, ale zelený strom praxe. A domnívám se, že tato kniha má po právu přebal do zelena.

Autorkou předkládané publikace je docentka a odborná asistentka Barbora Bazalová působící na katedře speciální pedagogiky PdF MU. O její erudici v této oblasti svědčí nejen řada odborných článků, kapitol v odborné literatuře či monografie na téma poruch autistického spektra (PAS), ale také (mimo mnohé jiné činnosti) například i to, že v roce 2009 obdržela zvláštní poděkování Asociace pomáhající lidem s autismem APLA-JM, o. s., za spolupráci a výrobu pomůcek pro děti s poruchami autistického spektra nebo za zřízení Poradenského centra pro poruchy autistického spektra v roce 2011.

Publikace je rozdělená na čtyři části. V první autorka předkládá teoretická východiska, která zahrnují východiska historiografická, terminologická a metodologická a také charakteristiku autistického spektra, kde uvádí starší i novější definice autismu, ale také možné příčiny, včetně těch kontroverzních a méně přijímaných, to vše s nadhledem a opřeně o zkušenosti v této oblasti. Druhá část se věnuje klasifikaci poruch autistického spektra, která je prezentována ze tří úhlů pohledu – z pohledu medicíny (jak MKN-10, tak DMS-IV), funkčnosti a sociálního chování. Čtenář se

například dozví i to, co je Rettův syndrom, zda a jaký je rozdíl mezi vysoce funkčním autismem a Aspergerovým syndromem, popsáno je také 5 typů sociální interakce lidí s PAS. Problematika poruch autistického spektra je tak stručně představena a popsána i v širším rámci oboru psychopedie, jehož je součástí. V části třetí se dostáváme k tomu, k čemu publikace směřuje – tedy k edukaci žáků s PAS v českém i mezinárodním kontextu. Z pedagogického hlediska je tato kapitola stěžejní. Autorka popisuje možnosti diagnostiky a poskytuje podrobný výčet diagnostických nástrojů, kritérií a standardizovaných testů spolu s informací, na který z faktorů nebo oblastí v potížích autistů je zaměřen. Autorka zde popisuje, jak je to s inkluzí ve vzdělávání u nás i v Evropě, do jaké míry je implementována integrace či inkluze a jaké jsou možnosti vzdělávání, jaké přístupy pomáhají, jaké se naopak zdají být problematické. Vše je dokresleno případovými studiemi z jednotlivých zemí. Poslední, čtvrtá část, je shrnutím výsledků výzkumného šetření (prezentována na příloženém CD-ROM), jehož cílem bylo zjistit adekvátnost edukačních postupů a míru zajištění podmínek pro inkluzivní vzdělávání žáků s PAS ve školách hlavního vzdělávacího proudu.

Přestože je publikace psaná střízlivou a věcnou formou, nechybí jí citlivost a empatie pro zdánlivě malé problémy lidí s PAS a jejich rodiny či pečovatele. Tam, kde autorka naráží na praktické problémy, je znát její erudice a praxe v práci s takto postiženými lidmi i jejich rodinami.

Vyzvednout je potřeba především přehlednou strukturu a srozumitelnost celé publikace, mnohé kazuistiky, které vhodně ilustrují předkládané problémy či pojmy, tabulky a grafy, ale také příklady dobré praxe ve vzdělávání žáků s PAS. To, co čtenář naopak nemůže očekávat, jsou návody nebo bližší popisy metod, o kterých autorka píše, předpokládá se tedy určitá znalost v této ob-

lasti, pretože mnohé z této publikace může být užitečné i pro poučeného laika či rodiče.

Na 247 stranách autorka poskytuje prehľadný soubor informáci o poruchách autistického spektra a spôsobech vzdelávání tak, aby se psychopedům, pedagogům, psychologům i ostatním pomáhajícím dostaly do ruky kvalitní informace podložené výzkumem, kazuistikami a zkušenostmi.

D. Ciešlarová

* 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita 2011, 247 s.

Cesty božstev*

Kniha *Cesty božstev* Jakuba Havlíčka, religionistu, ktorý v súčasnosti pôsobí ako odborný asistent Semináru japonských štúdií na Filozofickej fakulte Masarykovej univerzity, vznikla z jeho dizertačnej práce. Už z názvu vyplýva, že je zameraná predovšetkým na šintoizmus, resp. šintó, ako sám autor v práci uprednostňuje, ktoré sa vo všeobecnosti zvykne označovať za pôvodné japonské náboženstvo.

Autor si v úvode knihy kladie otázky, ako vplyvajú náboženské prvky na vytváranie japonskej národnej identity a či existuje hlbšie prepojenie medzi šintó a japonským nacionalizmom. Nasledujú tri rozsiahlo spracované časti.

Prvá je teoreticko-metodologickým vhládom do problematiky religionistiky ako takej. Autor v nej obsiahlo definuje terminológiu, vymedzuje zachádzanie s obecnými pojmami (napr. čo je predmetom skúmania religionistiky, ako rozoznať náboženské javy, objasňuje problematiku pojmu náboženstvo atď.) a presne vytyčuje otázky práce.

V druhej časti sa podrobne venuje analýze odborných publikácií, spôsobu, ako vytvárajú obraz „cesty kami“, teda cesty božstiev. Hľadá spojitosť medzi koncepciou japonského národa a jej vplyvom na možnosti chápania šintó v rôznych odborných prácach. Zároveň sa venuje koncepcii

„japonského náboženstva“ a spôsobu, ako vybraní autori jej prostredníctvom prístupujú k problematike hľadania kultúrnych princípov typických pre japonský národ.

Tretia časť je zameraná na konkrétny príklad v japonskej spoločnosti, ktorý sa so šintó spája – prípad japonskej svätyne Jasukuni. Autor sa venuje okolnostiam jej vzniku, zmenami v politických stratégiách v tejto otázke pred a po druhej svetovej vojne a nevynecháva ani udalosti posledných rokov. Osvetľuje kontroverziu svätyne, snaží sa o podanie komplexného obrazu z pohľadu verejnosti, jednaní vrcholných japonských politikov, pozostalých jednotlivcov a v neposlednom rade reflektuje aj protestné hlasy zahraničia.

Na základe týchto poznatkov je autor v závere schopný formulovať odpovede na otázky položené v úvode knihy.

Jakub Havlíček spracováva problematiku „cesty kami“ veľmi svedomito, dokazuje nesmierny prehľad, znalosť a orientáciu v odbornej literatúre. Jasne argumentuje a nebojí sa spochybňovať zažitú presvedčenia (napr. vnímanie šintó ako pôvodné japonské náboženstvo) a kriticky sa vymedzí voči iným autorom. Téma je ambiciózná, keďže hľadanie náboženských javov a definovanie ich rolí v každodennom živote Japoncov predstavuje výzvu už len z toho dôvodu, že sami Japonci celú radu aspektov svojho života nepovažujú za náboženskú činnosť, ale za súčasť zvykov a tradícií.

Ide o vedecký text, ktorý je určený nielen religionistom, ale najmä dôkladným spracovaním otázky problematiky svätyne Jasukuni je podnetnou prácou aj pre japonológov. Kniha je spestrená obrazovým materiálom zo súkromného archívu autora, zoznamom japonských pojmov a obsiahlou bibliografiou. B. Leštáková

* Jakub Havlíček: *Cesty božstev: Otázky interpretace náboženství a nacionalismu v moderním Japonsku*. Masarykova univerzita, Brno 2011, 223 s.